

บทความวิชาการ :

สัญญาณความเสี่ยงภายใต้ปัจจัยเชิงลบเศรษฐกิจไทย
... ทางออกของธุรกิจ-แรงงานอยู่ตรงไหน

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 29 ตุลาคม 2568

บริบทเศรษฐกิจไทยซึ่งเหลือเวลาแค่สองเดือนจะหมดปีที่ผ่านมาเผชิญกับปัจจัยเชิงลบ ประดังเข้ามารอบด้าน ต้นปีจ่อถูกสหรัฐฯ เรียกเก็บภาษีนำเข้าขาดดุลการค้าหรือ “Reciprocal Trade” ช่วงแรกไทยถูกเรียกเก็บอัตราร้อยละ 36 ต่อมาภายหลังเจรจาเหลือร้อยละ 19 กลางปีปัญหาขัดแย้งกับประเทศกัมพูชาที่มีการปะทะเป็นสงครามย่อยกระทบส่งออกผ่านชายแดนมูลค่าปีละมากกว่า 1.428 แสนล้านบาท ตามด้วยวิกฤตการณ์เมืองศาลรัฐธรรมนูญถอดถอนนายกรัฐมนตรีแพทองธาร ชินวัตร ออกจากตำแหน่งได้รัฐบาลเสียงข้างน้อยเข้ามาแบบเฉพาะกิจเพื่อแก้รัฐธรรมนูญโดยมีเงื่อนไขต้องยุบสภาภายในเดือนมกราคมปีหน้าว่าจะเลือกตั้งได้รัฐบาลใหม่อยู่ในช่วงเดือนเมษายน

สภาวะดังกล่าวอาจทำให้เกิดช่วงสุญญากาศทางการเมืองมีผลต่อการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ผ่านมามีแต่ตรงกับทฤษฎี สะท้อนจากการบริโภคกำลังซื้อประชาชนที่อ่อนแอส่วนหนึ่งเป็นผลจากรายได้ลดลงและกับดักหนี้ครัวเรือน อีกทั้งภาคท่องเที่ยวต่างชาติไม่ฟื้นตัวนับแต่วิกฤตโควิด-19 สถานะที่เป็นอยู่คือการขาดสภาพคล่องทั้งภาคธุรกิจและประชาชนทำให้หนี้เสียและหนี้เปราะบางสูงขึ้นทำให้สถาบันการเงินไม่กล้าปล่อยสินเชื่อกระทบเป็นลูกโซ่ รัฐบาลกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยมาตรการ “คนละครึ่งพลัส” ใช้เงินจำนวน 8.4 หมื่นล้านบาท มีผู้เข้าถึงประมาณ 20 ล้านคนแต่ด้วยเงินไม่มากจำกัดใช้วันละไม่เกิน 200 บาทแค่สิบวันหรือไม่เกินสิบสองวันเงินก็หมดแล้วคงช่วยดึงเศรษฐกิจได้บ้างดีกว่าไม่ทำอะไร สภาวะที่ไม่เอื้อเช่นนี้มีการปรับลด GDP ปีนี้อาจขยายตัวได้ร้อยละ 2.0 – 2.2 ต่ำกว่าปีที่ผ่านมาที่ขยายตัวได้ร้อยละ 2.5 และปีหน้าจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีความเปราะบางและไม่แน่นอนสูงเศรษฐกิจอาจขยายตัวได้ร้อยละ 1.6 – 1.8 ต่ำสุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ภายใต้ความวิตกกังวลเกี่ยวกับปากท้องและการจ้างงานมีความไม่แน่นอนสูง สัญญาณทางบวกซึ่งพอเริ่มเห็นซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจปีพ.ศ. 2569 เกี่ยวข้องกับปัจจัยเอื้อดังต่อไปนี้

ประการแรก ภาคส่งออกภายใต้ความแปรปรวนจากภาวะเศรษฐกิจโลกมาตรการภาษีของสหรัฐฯ อัตราแลกเปลี่ยนผันผวนทำให้สกุลบาทแข็งค่าตั้งแต่ต้นปีเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.37 ที่น่าประหลาดใจการส่งออกของไทยยังสามารถขยายตัวได้ดีเป็นเสาค้ำยันเศรษฐกิจและการจ้างงานของประเทศ สะท้อนจากอัตรารว่างงานล่าสุดร้อยละ 0.79 และอัตรารว่างงานประกันสังคมมาตรา 33 ร้อยละ 2.34 ขณะที่เครื่องจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักล้วนออก “อาการดีเยี่ยม” กล่าวคือช่วง 9 เดือนแรก (ม.ค. - ก.ย.) ส่งออกขยายตัวเชิงเหริยณสหรัฐฯ สูงถึงร้อยละ 13.94 หากเป็นอัตราเงินบาทขยายตัวได้ร้อยละ 5.58 ข้อมูลล่าสุด

ส่งออกเดือนกันยายนขยายตัวถึงร้อยละ 19.0 สูงสุดเป็นประวัติการณ์ หากส่องกล้องพบว่าสินค้าอุตสาหกรรมขยายตัวได้ถึงร้อยละ 26.4 ตรงข้ามกับสินค้าเกษตร-ประมง-ปศุสัตว์ส่งออกขยายตัวติดลบร้อยละ 18.2 ทำให้มีผลต่อราคาสินค้าเกษตรตกต่ำและรายได้ครัวเรือนลดลงยิ่งเพิ่มแรงกดดันต่อการเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือน

การที่ส่งออกช่วงที่ผ่านมาขยายตัวได้ตีมาจากมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐอเมริกา 9 เดือนแรกขยายตัวสูงถึงร้อยละ 28.57 แม้แต่เดือนกันยายนขยายตัวได้ร้อยละ 35.34 แสดงว่ามาตรการภาษีของ “ทรัมป์” ไม่ส่งผลต่อการแข่งขันในตลาดส่งออกเนื่องจากอัตราภาษีเรียกเก็บของสหรัฐฯ ในภูมิภาคใกล้เคียงกัน ที่น่าวิตกคือการส่งออกไปจีนซึ่งเป็นคู่ค้าอันดับสองลดลงต่อเนื่องเดือนสิงหาคมขยายตัวได้ร้อยละ 5.8 และเดือนกันยายนขยายตัวได้ร้อยละ 3.22 จากที่ก่อนหน้านี้ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20 – 23 ทำให้ซับพลายสินค้าของจีนมีส่วนเกินสูงและไหลบ่าด้วยราคาต่ำกว่าทุนเข้ามาแย่งตลาดของไทย หากไม่มีมาตรการประเภท “Anti Dumping” จะทำให้ผู้ผลิตของไทยแข่งขันไม่ได้กระทบไปถึงการจ้างงาน

ประการที่สอง สถานการณ์ขัดแย้งกัมพูชาเริ่มคลี่คลายเต็มพิกังทางเศรษฐกิจมูลค่าส่งออก 3.236 แสนล้านบาทเป็นการส่งออกผ่านชายแดนมูลค่า 1.745 แสนล้านบาท ปัจจุบันมาตรการปิดด่านยังคงมีอยู่ทำให้การส่งออกในส่วนนี้เป็น “0” ช่วงก่อนมีการปะทะกันส่งออกไปกัมพูชาเฉลี่ยเดือนละ 2.7 หมื่นล้านบาทอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 42.7 ปัจจัยบวกที่จะมีผลต่อเศรษฐกิจไทยปี พ.ศ. 2569 คือเมื่อวันที่ 26 ตุลาคมที่ผ่านมาสามารถทำข้อตกลงสันติภาพ “Thai-Cambodia Peace Deal” ณ นครกัวลาลัมเปอร์ โดยมีประธานอาเซียนและปธน.โดนัลด์ ทรัมป์ ลงนามเป็นสักขีพยาน ภายใต้ปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อกัมพูชาทำให้ไม่มีข้อต่อรองและทางเลือกจนนำไปสู่การลงนามสันติภาพ อาจเป็นการยุติปัญหา (ชั่วคราว) ได้ระดับหนึ่งและอาจนำไปสู่การเปิดด่านชายแดนซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจ ทั้งด้านการค้า-บริการและความเชื่อมั่นการท่องเที่ยวแต่ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับทางกัมพูชาว่าจะทำตามข้อตกลงมาน้อยเพียงใด

ประการที่สาม การเจรจาภาษีการค้า “Reciprocal Trade” กับสหรัฐอเมริกามีความคืบหน้าหลังจากไทยสามารถเข้าถึงปธน.ทรัมป์ได้มากขึ้นและนายกอนุนทินฯ เชิญทรัมป์ให้มาเยือนประเทศไทย ล่าสุดมีการลงรายละเอียดการยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมจากสหรัฐฯ อัตราร้อยละ 99 และรายละเอียดต่างๆ ที่ไทยไปทำความข้อตกลง เช่น การนำเข้าสินค้าเกษตร การจัดซื้อเครื่องบิน 80 ลำ การซื้อเชื้อเพลิงรวมทั้งการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการสวมสิทธิ์และแหล่งกำเนิดสินค้าเกี่ยวข้องกับสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของวัตถุดิบภายในภูมิภาค (RVC : Reginal Value Content) ซึ่งจะมีผลต่อการส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ รายละเอียดสแกนได้จากคิวอาร์โค้ด >>

ประการที่สี่ ความชัดเจนด้านเสถียรภาพการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยเชิงลบต่อเศรษฐกิจ ด้วยการเข้ามาของรัฐบาลอนุทิน ชาญวีระกุล เป็นรัฐบาลเฉพาะกิจเข้ามาแก้รัฐธรรมนูญและเงื่อนไขต้องยุบสภาภายใน 4 เดือนประมาณปลายเดือนมกราคมหรืออาจเร็วกว่า ทำให้เห็นทิศทางการเมืองได้ชัดเจนว่าภายในไตรมาสแรกปีหน้าจะมีการ “Zero Reset” ด้วยการเลือกตั้งใหม่ส่วนจะได้รัฐบาลผสมข้ามขั้วหรือจะ

ติดล็อกเป็นสามก๊กเหมือนเดิมค่อยไปลุ้นหลังเลือกตั้งแต่ประการสำคัญคงปลดล็อกการเมืองติดกับดักได้ระดับหนึ่ง

เศรษฐกิจปีนี้เหลือเวลาแค่สองเดือนภายใต้รัฐบาลเฉพาะกิจรอวันยุบสภาใน 2 – 3 เดือนข้างหน้าคงหวังพึ่งอะไรไม่ได้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจรอบ 2 จะมีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงินในกระเป๋าซึ่งแทบจะฉีก สำหรับปีพ.ศ.2569 ปัจจัยเชิงบวกต่อเศรษฐกิจไทยยังขาดความชัดเจนเป็นปัญหาทางโครงสร้างทั้งด้านการเมืองมีช่องว่างต้องรอรัฐบาลใหม่หลังเลือกตั้งอย่างรวดเร็วต้นเดือนเมษายนปีหน้าทำให้เกิดสุญญากาศในการแก้ปัญหาและฟื้นเชื่อมั่น ด้านหนี้ประชาชนซึ่งสูงทั้งนี้ในระบบและนอกระบบทำให้ถ่วงกำลังซื้อมีความเปราะบางตลอดจนภาคการท่องเที่ยวยังไม่ฟื้นกลับมาเหมือนเดิม เศรษฐกิจปีหน้าอาจอยู่ในอาการชบเซาและมีความไม่แน่นอนจากปัจจัยภายในและภายนอกเป็นความท้าทายและโจทย์ยากของรัฐบาล

ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจโลกมีความแปรปรวนผสมโรงกับมาตรการภาษีของสหรัฐอเมริกาและข้อจำกัดจากเสถียรภาพทางการเมืองไทยเป็นปัญหาทางโครงสร้างเป็นโจทย์แก้ยากที่ไทยจะต้องเผชิญ เศรษฐกิจปีหน้าอาจขยายในอัตราที่ต่ำกว่าปีนี้ซึ่งนับว่าแย่แล้วคงต้องรับมือหนักกว่าเดิม เป็นความเสี่ยงของภาคธุรกิจตลอดจนมนุษย์เงินเดือนที่ต้องก้าวผ่านขึ้นอยู่กับศักยภาพของธุรกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน โหมดการทำธุรกิจของ SMEs คือความอยู่รอดประคองตัวไม่ให้ “เจ๊ง” ปัญหาการขาดสภาพคล่องหรือ “Liquidity Effect” ซึ่งกำลังก่อตัวเป็นวิกฤตระดับประเทศ ขณะที่นายแบงค์ต่างๆ หลายธนาคารออกมาระบุว่ามีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อด้วยการตั้งการ์ดลดความเสี่ยงของสถาบันการเงินนำไปสู่การพิจารณาสินเชื่อระดับเข้มข้นและซับซ้อนสูงสุด (Management Overlay) จะทำให้ภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ขาดสภาพคล่องมีผลต่อการใช้จ่ายใช้สอยทำให้เศรษฐกิจไทยหรือ GDP ขยายตัวต่ำสุดในภูมิภาค

ฉากทัศน์เศรษฐกิจปีนี้ตลอดไปจนถึงปีหน้ามีแนวโน้มผันผวนและเปราะบางรวมถึงมีความไม่แน่นอนสูงโดยเฉพาะเสถียรภาพทางการเมืองสอดคล้องกับล่าสุด “IMF” ออกแถลงการณ์เตือนว่าภูมิภาคเศรษฐกิจโลกปี 2569 เข้าสู่ภาวะผันผวนและไร้ทิศทาง เศรษฐกิจไทยขาดแรงหนุนเผชิญปัจจัยเชิงลบทั้งจากภายนอกและภายในทั้งกำลังซื้อที่อ่อนแอหนี้-ครัวเรือนสูงและภาคท่องเที่ยวไม่ฟื้นตัวเต็มที่ ภาคธุรกิจและประชาชนขาดสภาพคล่องนำไปสู่วิกฤตหนี้เสียกระทบเป็นลูกโซ่ ภาวะเช่นนี้ส่งผลทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยโตต่ำกว่าศักยภาพต่อเนื่องเป็นทศวรรษ เสมือนเป็นกับดักต่อความอยู่รอดของภาคธุรกิจโดยเฉพาะขนาดกลางและเล็กที่มีขีดความสามารถแข่งขันต่ำทั้งด้านนวัตกรรมและราคาเกี่ยวข้อไปถึงเสถียรภาพมนุษย์เงินเดือนและแรงงานซึ่งทำงานอยู่ในภาคส่วนเหล่านี้ล้วนมีความเสี่ยงที่จะต้องหาทางออก.....ประเด็นคือทางออกอยู่ตรงไหน

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่นี่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

